Fondator: Gheorghe Doran

Cenăzeanul

asociația culturală concordia cenad

Periodic de opinie şi informare socio-culturală ● Anul XXVII, nr. 5 (149)/2019

9 septembrie 2019, un nou început pentru elevii de la Școala Gimnazială din Cenad

Din cuprinsul acestui număr:

● Hotărâri ale Consiliului Local al comunei Cenad ● Monitorul Oficial Local ● Prima zi de școală, 9 septembrie 2019 ● „Dance & Sea”, Festivalul Internațional de Folclor de la Didim, Turcia, 26 august–5 septembrie 2019 ● Maratonul cântecului și dansului sârbesc – Arad, 7 septembrie 2019 ● Tambura, ca amintire ● Drumul de Piatră... ● „Morisena” nr. 4 (126)/2019 ● Cenăzeanul Geo Galetaru, în limba franceză ● Curier juridic ● Sfaturi de sezon pentru gospodarii cenăzeni ● Plante medicinale, remedii miraculoase (XXVI) ● Rețete cu dovleac de plăcintă ● Jurnale de călătorie – Budapesta (3)

Hotărâri ale Consiliului Local al comunei Cenad

De la precedenta apariție a revistei „Cenăzeanul“ și până la predarea la tipar a numărului de față, Consiliul Local a aprobat următoarele hotărâri:

✹Hotărârea nr. 38 din 23.09.2019 privind rectificarea bugetului local Varianta a II-a.

✹Hotărârea nr. 39 din 23.09.2019 privind aprobarea Raportului de evaluare a bunurilor aflate în patrimonial comunei Cenad, județul Timiș.

***Cenadul, toamna*. Foto: Elena Rusu**

✹Hotărârea nr. 40 din 23.09.2019 privind aprobarea Raportului de evaluare a bunurilor aflate în patrimoniul comunei Cenad, județul Timiș – Pădurea Cenad.

Publicaţie realizată cu sprijinul Consiliului Local Cenad şi al Primăriei comunei Cenad, judeţul Timiş
(www.cenad.ro)

Colegiul de redacţie: **Gheorghe Anuichi, Duşan Baiski, Iancu C. Berceanu, Tiberiu-Ioan Bociat, Dan Florin Ciurte, Dorin Dronca, Oana Erdei, George Ivaşcu, Miroslav Marianuţ, Dan Muntean, Rodica Pitic, Elena Rusu, Cornelia Varga**
Responsabilitatea pentru conţinutul materialelor revine exclusiv autorilor.
Materialele se pot trimite prin e-mail: dusanbaiszki@gmail.com
Anonimele nu se iau în considerare.
Editor: Duşan Baiski
Tipografia Artpress, str. Cermena 1, Timişoara 300110, tel. 0256 293 809, fax 0256 293 975.

ISSN 1222-5843

✹Hotărârea nr. 41 din 23.09.2019 privind trecerea unor imobile din domeniul privat în domeniul public al comunei Cenad, județul Timiș.

✹Hotărârea nr. 42 din 23.09.2019 privind aprobarea angajării numitei Stoian Ramona-Susana în funcția de asistent personal al persoanei cu handicap grav Gașpar Rodica.

✹Hotărârea nr. 43 din 23.09.2019 privind aprobarea plății cotizației suplimentare pentru construirea Centrului de perfecționare al aleșilor locali și a personalului din primăriile membre ale Filialei județene Timiș a Asociației Comunelor din România.

✹Hotărârea nr. 44 din 23.09.2019 privind alocarea sumei de 60.000 lei din Fondul de Rezervă pentru colectarea gunoiului din comuna Cenad, județul Timiș.

Facem precizarea că documentele în cauză se pot consulta pe larg la sediul Primăriei Cenad, precum și pe site-ul oficial al comunei, www.cenad.ro

Miroslav Marianuț

Monitorul Oficial Local

Procedura de organizare și publicare a monitoarelor oficiale ale unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale, în format electronic a fost publicată în „Monitorul Oficial al României”, Partea I, nr. 555/5 VII.2019. Altfel spus, fiecare site de pe Internet, așa cum este și www.cenad.ro, trebuie să cuprindă o secțiune distinctă sub denumirea de „Monitorul Oficial Local”, cu pornire de pe pagina principală (index). La rândul său, potrivit procedurii, aceasta trebuie să conțină următoarele capitole și subcapitole:

I. Statutul unității administrativ-teritoriale Cenad
II. Regulamentele privind procedurile administrative
III. Hotărârile autorității deliberative
IV. Dispozițiile autorității executive
V. Documente și informații financiare
VI. Alte documente

a) Registrul privind înregistrarea refuzurilor de a semna/contrasemna/aviza acte administrative, precum obiecțiile cu privire la legalitate, efectuate în scris

b) Registrul pentru consemnarea propunerilor, sugestiilor sau opiniilor cu privire la proiectele hotărârilor autorității deliberative și dispozițiile autorității executive, numai în cazul celor cu caracter normativ

c) Informarea în prealabil, din oficiu, asupra problemelor de interes public care urmează să fie dezbătute

(Continuare în pag. 17)

Prima zi de școală, 9 septembrie 2019

În prima zi din noul an școlar 2019-2020, într-o dimineață răcoroasă de toamnă, terenul de sport al Școlii Gimnaziale din Cenad a fost locul de întâlnire pentru elevi, profesori, părinți și oficialități locale. Cu o săptămâna mai devreme decât eram obișnuiți, dar cu emoția reîntâlnirii, aceeași dintotdeauna. E frumos să-i revezi, în timp, în același loc, aproape în aceeași formație. Să îi admiri pentru cât de frumoși s-au făcut, pentru ștrengăreala transformată în seriozitate, privirile limpezi și agere, curiozitatea specifică vârstei fiecăruia.

Ca și în alți ani, rugăciunile preoților au urmat cuvintelor de început și îndrumărilor primite din partea doamnei directoare, a domnului primar și al reprezentantului Poliției locale. Am reținut vorbele d-lui primar Nicolae Crăciun, care, cu oarecare amărăciune, spunea că ne împuținăm de la an la an.

Pe cei mai mici dintre cei mici i-am găsit grupați în centrul careului, alături de doamna învățătoare. Vom avea o singură clasa pregătitoare. Nu voi intra în detalii demografice, consecință a greutăților cu care ne confruntăm, într-o lume prea liberă și fără reguli care să țină la identitatea națională, ci vă voi purta, în scris, spre sălile de clasă, curate și îngrijite, cu bănci cuminți și cărți dornice de a dărui învățătură, în care s-a dat startul la noi aventuri către cunoaștere. Dăruiți bunătate și veți dobândi înțelepciune și cunoaștere.

Cu riscul de a fi acuzată de nostalgia comunistă a uniformelor, aș îndrăzni să spun că, ceea ce aproape toată lumea numește uniformă, poate fi un echipament cât se poate de practic și elegant pentru copii. Eleganța acestora la școală poate fi un alt pas spre disciplină și reguli de respectat.

Text și foto: **Elena Rusu**

„Dance & Sea”

Festivalul Internațional de Folclor de la Didim, Turcia, 26 august–5 septembrie 2019

Când spunem vacanța mare, ne gândim la soare, relaxare, apă, plajă, vizite… Toate acestea am reușit să le realizăm, și poate chiar mai mult, într-un cadru bine organizat.

Ca în fiecare an, **Primăria și Consiliul Local Cenad**, cei care susțin și încurajează tineretul din localitate să se implice în activitățile puse la dispoziție, au

ajutat echipa de dansuri **Mlădițe Cenăzene** să participe la **Festivalul Internațional de Folclor din Didim, Turcia.** O excursie îndrăzneață, încărcată cu emoție, dar și bucurie în același timp, o ieșire care s-a dovedit a fi una de bun augur, unde am reușit să ne cunoaștem mai bine, să învățăm să ne acceptăm așa cum suntem, să ne susținem și să ne încurajăm, să fim mai toleranți și să exlorăm o lume nouă.

Cu bocceluța pregătită, în seara de **26 august** a.c., am pornit la drum. Rânduri și rânduri de clătite cu gem proaspăt de casă, cornulețe pufoase, checuri aromate,

toate au reprezentat un festin regal pentru echipă. Fiecare a îmbiat pe fiecare, mese întinse la fiecare oprire, nemaiținând seama că ne aflăm într-o parcare sau doar la margine de drum.

Prima oprire a fost la **Istanbul**. Un oraș extrem de frumos, curat și cu multe mistere, un oraș în care fiecare dintre noi își dorește să mai meargă. S-au vizitat **Moscheea Albastră, Palatul Topkapî,** unde am admirat cu emoție și suspin sabia marelui și neînfricatului nostru domnitor, Ștefan cel Mare, ne-am plimbat cu vaporul pe **Marea Marmara.** Cele două nopți au fost prea puține pentru cât de bine ne-am simțit și cât de multe ne-am dorit să mai vizităm.

din țară, echipa din Cenad a fost cea mai lăudată: și disciplinată, și politicoasă, și responsabilă. Sunt mândră de **mlădițele** noastre!!!

Plimbarea cu vaporașul, pe Marea Egee, a fost un adevărat răsfăț: distracție, opriri în larg, cu posibilitate de baie, plajă, muzică, prânzul, baia de spumă. Din cele relatate de la copii, a fost o zi perfectă!!!

Ceea ce a făcut ca excursia noastră să nu fie 100% reușită a fost faptul că, din cauza unor probleme organizatorice, spectacolul nu s-a mai putut desfășura conform programului. Bucuria pregătirii precum și etalarea costumului popular la paradă au fost totuși

Următoarea oprire a fost la malul **Marii Egee,** în orașul **Didim.** După cazare și cină, am plecat, în grup organizat, în recunoaștere. Orașul s-a dovetit a fi unul extrem de prietenos și ușor de străbătut fiind foarte luminat, aerisit, cu foarte multe magazine, plajă întinsă cu apă limpede și caldă, deloc adâncă, lucru care ne-a făcut să ne simțim mai în siguranță .

Programul zilnic a fost unul relaxant, și a respectat, cu sfințenie, cerințele unei excursii reușite: mâncare, plajă, baie, plimbare, distracție, odihnă. La loc de cinste au stat încrederea, respectul și comunicarea, lucrurile de bază ale unui grup organizat. Trebuie să specific aici că din cele 7 echipe care au mers în Turcia, de la noi

motiv de bucurie atât pentru cei mici, cât și pentru cei mari. Trebuie să specific aici că o bună parte din echipa mijlocie a echipei noastre a participat pentru prima dată la o astfel de ieșire.

La întoarcerea în țară, o ultimă oprire a fost în orașul **Edirne**, un oraș pe care nu am reușit să-l vizităm, deoarece am ajuns destul de târziu, spre miezul nopții, și mulți au preferat să se adune prin camere pentru a povesti, a asculta muzică.

Amintirile sunt extrem de multe și frumoase, fiecare aducând în sufletul său o bucată din locurile în care a fost. Experiența acestei ieșiri, atât cu întâmplările bune, cât și cele mai puțin bune, sper că ne-a unit mai mult și mai puternic.

Mulțumim pentru această experiență memorabilă **Primăriei și Consiliului Local Cenad**, cei care, în fiecare an, ne asigură cel puțin o astfel de ieșire.

Text: **Oana** și **Zoran Erdei**
Foto: **Liliana Berciu**

Maratonul cântecului și dansului sârbesc – Arad, 7 septembrie 2019

Ziua de **7 septembrie 2019** a fost un prilej de bucurie, ca de fiecare dată, a **mlădițelor** de a urca pe scena **Festivalului de cântec și dans popular sârbesc** aflat la cea de-a XXVI-a ediție organizat, anul acesta, la **Arad.** Publicul prietenos și gazdele primitoare ne-au determinat să îmbrățișăm cu entuziasm invitația de a participa la acest eveniment.

Îmbrăcați în haine de sărbătoare și mângâiați de razele palide ale soarelui de toamnă, am participat, alături de echipe din Timișoara, Belobreșca, Socol, Radimna,

Sânpetru Mare, Saravale, Sânnicolau Mare, Felnac, Deta, Moldova Veche, Stanciova, la deschiderea programului care a debutat cu o amplă paradă a portului popular.

(Continuare în pag. 6)

Text: **Oana** și **Zoran Erdei**
Foto: **Liliana Berciu**

Tambura, ca amintire

Nu știu cum ar fi răsunat tamburițele în noul cămin cultural al Cenadului, a cărui perioadă de construcție tinde spre un record de tip Guinness World Records (Guinness Boock), dar la Căminul Cultural din Sânnicolau Mare mi s-a părut (pentru a doua oară?) ceva rece, impersonal, cu

toată strădania (cel puțin) a soliștilor vocali. Am trăit pe vremea când la Căminul Cultural din Cenad se țineau conferințe pe teme agricole, la care participau peste 300-400 de cenăzeni, dar pe-atunci eram doar un plod în scutece și știu aceste lucruri studiind arhivele de stat. Însă țin minte edițiile „Festivalului Internațional al Tamburașilor" de la Cenad, când spectatorii (atâți câți erau, nici în orașul vecin nu am văzut mai mulți, deși Sânnicolau Mare e centru de plasă/raion/zonă), erau una cu artiștii de pe scenă.

Am fost invitat și am acceptat pentru a doua oară invitația de a lua parte, ca spectator, firește, la cea de-a VII-a ediție, din ziua de vineri, 13 septembrie 2019, de la Sânnicolau Mare, cu toate că mă aflam departe de orașul meu natal. Surpriza cea mare a fost că am regăsit pe afiș numele formației cenăzene de tamburași „Lale sa Moriša". Și, firește, am așteptat cu nerăbdare să-i văd din nou pe scenă după ce i-am văzut împreună în 2012, la Festivalul Internațional al Tamburașilor, de la Cenad. Desigur, pe unii dintre foștii membri i-am mai văzut evoluând separat, cu alte formații de acest gen, cu diverse ocazii.Se pare însă că reunirea l-a speriat un pic pe Dănuț Groza, primarul orașului Sânnicolau Mare, care, în luarea sa de cuvânt, tare mult ar fi vrut să-i smulgă reprezentantului minorității sârbe în Parlamentul României, deputatul Slavoliub Adnagi (fiu al orașului) promisiunea că festivalul va rămâne la Sânnicolau Mare. Ceea ce acesta a evitat cu eleganță.

Nu știu sigur ce anume i-a determinat pe cenăzenii de la Lale sa Moriša" să se despartă, lucru ce a dus și la dispariția festivalului cenăzean al tamburei. Cert este însă că au lăsat un gol în sufletul cenăzenilor. Și un sentiment de amărăciune.

Și i-am văzut din nou împreună, spre finalul festivalului de la Sânnicolau Mare, într-o formă maximă, ce i-a entuziasmat pe spectatori. Îmi permit a spune că au dat clasă celorlalte formații, inclusiv celor din Serbia. Iar Tania Vlașcici, care a și prezentat întreaga manifestare, a fost și solista trupei cenăzene, dovedind un real talent muzical. Cu siguranță, de Tania se va mai auzi, fiindcă de-acum studentă fiind la Politehnica din Timișoara, își va șlefui nu doar vocea, ci și toate cele ce însoțesc o carieră de succes în domeniul muzical. Din păcate, nu cred că se va mai auzi de „Lale sa Moriša". Sper să n-am dreptate...

În final, trebuie totuși subliniat faptul că existența și evoluția tamburașilor cenăzeni au creat la Cenad o anumită stare de spirit. Dovadă sunt prezența și succesele „Mlădițelor cenăzene".

Dușan Baiski

Maratonul...

(urmare din pag. 5)

După prestația echipei din Cenad, toamna și-a intrat în drepturi, scuturându-și răzleții nori suficient cât să întrerupă programul. Acest moft al toamnei nu a fost motiv de indispoziție deoarece voia bună și programul au continuat la Sala Expo din Arad.

Bucuria revederii, cu cei pe care i-am cunoscut în anii trecuți, noile prietenii legate, muzica bună și plăcerea de a dansa ne-au ținut în loc, la această petrecere, până târziu în noapte.

Mulțumim **Uniunii Sârbilor din România** pentru invitația adresată Cenadului de a se alătura acestui amplu și select eveniment, dar și organizatorilor arădeni care s-au dovedit a fi gazde de neîntrecut.

Drumul de Piatră...

Inaugurarea, pe 20 octombrie 2000, a punctului de trecere a frontierei (P.T.F.) de la Cenad, în prezența prim-miniștrilor român Mugur Isărescu și, respectiv, ungar, Ludovic Orban, a fost considerat la vremea aceea, cel puțin de către politicienii timișeni, un mare succes. Programul

Centrul comunei Cenad. Foto. Elena Rusu

de vară s-a stabilit a fi de 12 ore, între 8 și 20. Proprietarii de terenuri aflate de-o parte și de alta a Drumului Național DN6 urcă prețurile spectaculos. În 2001, se anunță începerea construirii unui drum care să lege Beba Veche, Chegleviciul și Dudeștii Vechi de noua vamă, cea de la Cenad (ceea ce nu s-a mai întâmplat nici până astăzi). Nu avem date comparative privind creșterea nivelului de trai al cenăzenilor, dar cert e faptul că pe 16 iulie 2002 s-a făcut recepția DN6, drum reabilitat cu un milion de euro din fondul Phare. Atât deschiderea P.T.F., cât și reabilitarea DN6 au adus totuși o serie de plusuri pentru cenăzeni: s-a scurtat drumul spre Occident, timișenii din zona de frontieră puteau să meargă la cumpărături în Ungaria, la Szeged sau Máko, să-și cumpere mult mai aproape case de vacanță/locuit în Ungaria, iar firmele de schimb valutar duty-free să-și crească veniturile considerabil.

Dar, odată cu deschiderea vămii, s-a zis cu circulația pe DN6 cu căruțe și tractoare. Au început accidentele rutiere, chiar mortale. Și tot ceea ce poate fi mai rău în traficul de persoane, droguri și contrabandă. Astăzi, a avea o casă pe Drumul de Piatră nu mai e ceva de râvnit, asfaltarea și pietruirea străzilor secundare din Cenad făcând mai atractive casele mărginașe. Zgomotul de fond produs de mașinile aflate în trecere prin localitate, zi și noapte, pe DN6, poate a determinat cel mai mult creșterea consumului de somnifere. Se pare că, iată, nimic nu este ceea ce dorește a fi. Și, oricum nu mai înseamnă 300-350 de autoturisme pe an în trecere pe la Punctul Sământa. Deci aproximativ o mașină pe zi. Ci, astăzi (adică în decembrie 2017), doar în 24 de ceasuri de peste o mie de ori mai mult.

Iată ce spune Poliția de Frontieră cu privire la traficul de persoane și mașini, pentru luna decembrie 2017. În Timiș, cel mai tranzitat punct de trecere a frontierei a fost cel de la Cenad (ca număr de mașini), urmat foarte îndeaproape de cel de la Moravița (deși spre Serbia există mai multe P.T.F.-uri, acestea fiind preferat, în mod logic, avându-se în vedere distanțele dintre localitățile de frontieră din România față de cele din Serbia, de bicicliști): „Punctul de Trecere a Frontierei Cenad (aproximativ 32.300 de persoane pe sensul de intrare cu 14.300 mijloace de transport și aproximativ 30.000 de persoane pe sensul de ieșire cu 12.300 de mijloace de transport) și Punctul de Trecere a Frontierei Stamora-Moravița (aproximativ 31.500 de persoane pe sensul de intrare cu 11.500 mijloace de transport și aproximativ 32.800 de persoane pe sensul de ieșire cu 12.400 de mijloace de transport)”. Așadar, **doar în decembrie 2017** (ultimele date disponibile pe site-ul oficial www.politiadefrontiera.ro), prin Cenad au trecut (total intrări și ieșiri) aproximativ 62.300 de persoane și 1.108 mijloace de transport auto.

Pentru a afla timpii de așteptare la diverse puncte de trecere a frontierei în și din România, cei interesați au la dispoziție aplicaţia Trafic On-line, dezvoltată de Poliţia de Frontieră Română, „…ce poate fi accesată pe pagina de internet https://www.politiadefrontiera.ro/ro/traficonline/ Această aplicaţie on-line prezintă o medie a timpilor de aşteptare în punctele rutiere de trecere a frontierei pentru anumite intervale de timp. Timpii de aşteptare sunt actualizaţi în timp real, fapt ce ajută utilizatorul să-şi reconfigureze traseul către un punct de frontieră ce înregistrează valori de trafic scăzute”.

Cum cenăzenii au marele avantaj de a fi foarte sau destul de aproape două frontiere, cea cu Ungaria și, respectiv, Serbia, amintim toate punctele de trecere din județul Timiș:

Pe frontiera româno-ungară:

- P.T.F. Cenad - Kiszombor

Pe frontiera româno-sârbă:

- P.T.F. Jimbolia - Srpska Crnja;
- P.T.F. Stamora-Moravița - Vatin;
- P.T.F. Valcani - Vrbica;
- P.T.F. Foeni - Jaša Tomic;
- P.T.F. Lunga - Nakovo;

Din păcate, în timp ce se amenajează o cale ferată pentru trenuri de mare viteză între Belgrad și Budapesta, între București și Belgrad nu mai circulă niciun tren.

Ca atare, pentru călătorii persoane fizice civile, din denumirea P.T.F. Stamora-Moravița mai e valabilă doar Moravița (pe cale rutieră). Și, desigur, acum 99,99% doar migranții și doar încoace, peste… fâșie și pe întuneric.

Dușan Baiski

„Morisena” nr. 4 (126)/2019

Iată că a văzut lumina tiparului și nr. 4 (16) al revistei de cultură istorică „Morisena”, editată cu sprijinul financiar al

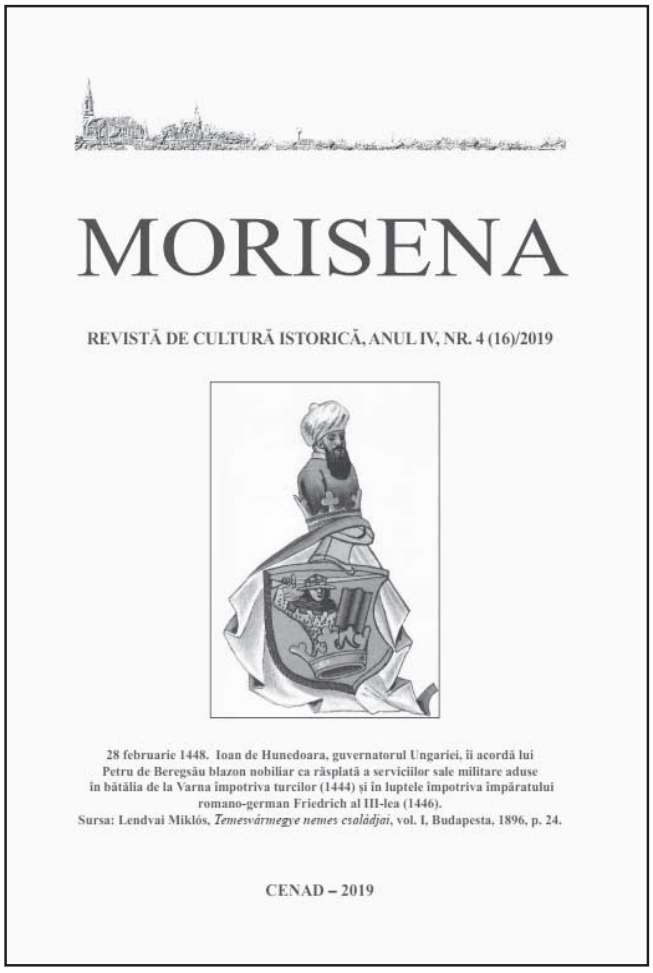

Consiliului Local și al Primăriei Cenad.

Din cuprins:

Sorin Forțiu – *Csanad arx ex pacto Pacis [Carlovitzensis] destructa*

Costin Feneșan – *Cum au fost scoase la licitație în 1781-1782 domeniile și moșiile fiscale din Banat*

Dumitru Tomoni – *Catedrala ortodoxă română din Timișoara, în decembrie 1989, adevăr și mistificare*

Constantin-Tufan Stan – *Un fenomen alarmant: dispariția simbolurilor identității naționale!*

Mircea Rusnac – *Satul tirolezilor din Banat*

Ioan Rancov – *Delegaţi vingani la Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918*

Tiberiu Ciobanu – *Despre Vasile Maniu la aniversarea a 195 de ani de la nașterea lui*

Dragoș Curelea – *Coordonate succinte privind activitatea mitropolitului Antim Ivireanu în vremea domniei lui Constantin vodă Brâncoveanu*

Ion Căliman – *Îndeletniciri şi ocupaţii ale localnicilor din zona Făgetului*

Daniela Curelea, Dragoș Curelea – *Considerații sumare cu privire la activitatea publicistică a lui Dumitru Cruțiu Delasălișteîn paginile periodicelor culturale din Arad și Constanța (1904-1934)*

Florin Zamfir – *Evoluția manualelor din școlile românești bănățene, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*

Alexandru Kósa – *Organizarea militară în Banatul Medieval, secolele XIV-XVI*

Ion Traia – *Ioan Jivi Bănățeanu și propaganda proromânească în S.U.A.*

Gabriela Șerban – *Oameni de ieri și de azi (2) Preotul Lazăr Benone Magheți, un destin al Rezistenței anticomuniste din Banat*.

Cenăzeanul Geo Galetaru, în limba franceză

În 2019, în Franța, a apărut volumul bilingv româno-francez „Arhitecturi fragile / Architectures fragiles” al lui Geo Galetaru, traducerea în limba lui Voltaire aparținând scriitoarei Elisabeta Bogățan, originară din Sânnicolau Mare.

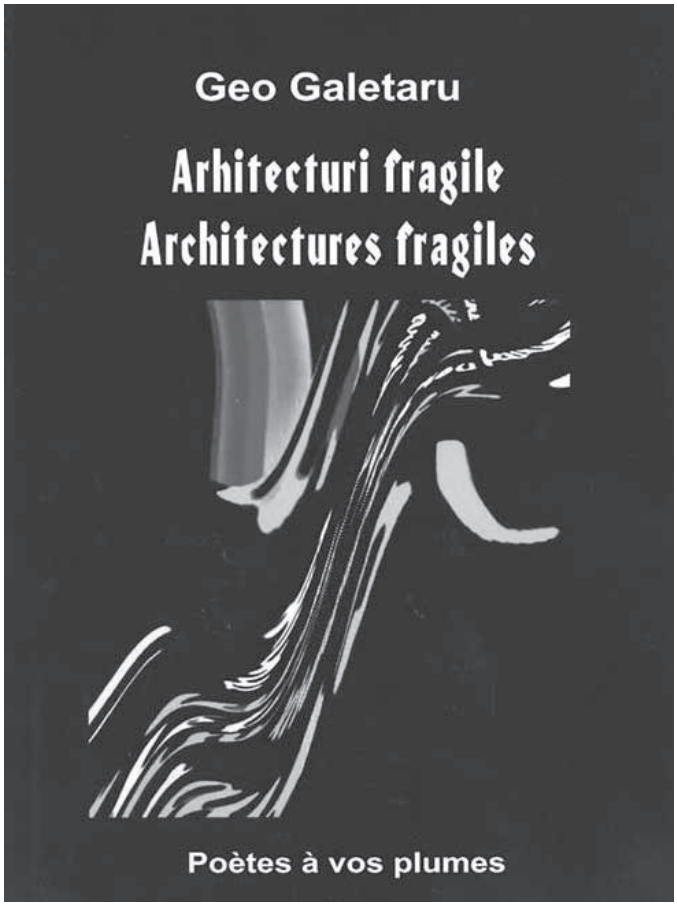

Curier juridic

În acest număr voi prezenta funcționarea și încetarea societăților comerciale.

Orice societatea comercială trebuie să își constituie capitalul social stabilit prin actul constitutiv și să își mențină cel puțin capitalul inițial pe toată durata de funcționare a societății. În raporturile dintre asociat și societate, fiecare asociat are dreptul la o parte din câștigul societății denumit divident, care este stabilit de regulă în proporție cu cota de participare la capitalul social, adică în funcție de numărul de acțiuni sau părți sociale deținut, dar asociații pot stabili și un alt mod de împărțire a profitului.

Funcționarea societăți comerciale este asigurată în activitatea zilnică de administratori, care pot fi atât persoane fizice, cât și persoane juridice. În cazul în care administrator este o persoană juridică, aceasta trebuie să desemneze o persoană fizică ca reprezentant permanent. Nu pot fi administratori persoanele condamnate pentru gestiune frauduloasă, abuz de încredere, fals, uz de fals, înșelăciune, delapidare, mărturie mincinoasă, dare sau luare de mită, și alte infracțiuni economice. Administrator poate fi atât unul dintre asociații societății comerciale, cât și alte persoane din afara societății. Administratorii efectuează operațiile necesare pentru funcționarea societății, reprezintă societatea având dreptul de semnătură, aduc la îndeplinire hotărârile adunării generale, dar și răspund pentru orice pagube produse societății.

Conducerea societăților comerciale este asigurată de adunarea generală a asociaților sau acționarilor care adoptă hotărâri în toate domeniile de activitate ale societății. Adunările generale sunt de două feluri; ordinare și extraordinare. Adunarea generală ordinară care se ține cel puțin o dată pe an și hotărăște cu privire la: votarea bilanțului, alege și revocă administratorul, stabilește renumerația administratorilor și cenzorilor, votează bugetul de venituri și cheltuieli, modul de amortizare a capitalului si în alte probleme curente. Adunarea generală extraordinară se ține când este necesar și hotărăște: prelungirea duratei societății, modificarea capitalului social, a formei societății și obiectul de activitate, mutarea sediului, fuziunea cu alte societăți sau divizarea precum și dizolvarea societății. Convocarea adunării generale se face la sediul societății de către administrator iar votul se poate face personal sau prin mandatar, iar fiecare parte socială sau acțiune acordă dreptul la un vot.

Controlul gestiunii societăților comerciale se face prin intermediul cenzorilor. În cazul societății cu răspundere limitată este obligatorie numirea cenzorilor dacă există mai mult de cincisprezece asociați. Fiecare societate comercială trebuie să aibă cel puțin trei cenzori, dar în toate cazurile un număr impar și sunt aleși de adunarea generală pe o perioadă de 3 ani cu posibilitatea realegerii lor, și tot adunarea generală poate hotărî revocarea lor. Pentru a îndeplini funcția de cenzor persoana trebuie să fie expert contabil și poate fi îndeplinită de persoane fizice sau juridice. Cenzorii au obligația de a supraveghea gestiunea societății cum ar fi; să verifice dacă bilanțul și contul de profit și pierderi sunt corect întocmite, să verifice dacă registrele sunt corect și regulat ținute, să verifice evaluarea patrimoniului. Este important de știut că cenzorul nu ține contabilitatea societății, ci doar verifică dacă aceasta este corect ținută și întocmită.

În existența unei societăți comercile pot interveni situații care impun modificarea actului constitutiv cum ar fi modificarea capitalului social, fuziunea, divizarea, prelungirea duratei de funcționare sau schimbarea formei. Modificările actului constitutiv se realizează în aceleași condiții ca și încheierea lui, condiții ce le-am prezentat în articolul precedent. Ce este important de știu aici este că orice modificare a actului constitutiv se înregistreaza la Oficiul Registrului Comerțului, se publică în Monitorul Oficial, și poate fi atacată în justiție de persoanele ale căror drepturi au fost încălcate prin hotărârea adunării generale de modificare a actului constitutiv. Actiunea în justiție împotriva modificării actelor constitutive se numește opoziție și poate fi formulată la tribunal în termen de 30 de zile de la publicarea actului adițional modificator sau a hotărârii adunării generale în Monitorul Oficial. O modificare a actului constitutiv intervine la modificarea capitalul social adică reducerea sau majorarea lui. Reducerea capitalului social se poate face până la plafomul minim prevăzut de lege, în schimb majorarea capitalului social se poate face nelimitat prin finanțare internă sau externă. Sursa internă de majorare a capitalului social se realizează prin încorporarea în capital a rezervelor, a beneficiilor nedistribuite către asociați, iar sursa externă de majorare a capitalului social constă în infuzie de capital în numerar sau natură, ce se transpune în emisiunea de noi acțiuni, ceea poate implica și noi

asociați sau acționari sau majorarea valorii nominale a celor existente.

Există situații în existența unei societăți comerciale când se impune fuziunea acesteia cu altă societatea sau divizarea ei. Fuziunea societăților comerciale se poate realiza prin absorbția unei societăți de altă societate sau prin contopirea a două sau mai multe societăți într-o societate nouă. Divizarea societăților se poate realiza prin împărțirea patrimoniului către două sau mai multe societăți sau prin desprinderea unei părți din patrimoniul societății și transmiterea către altă societate nou înființată sau existentă.

O altă situație de modificare a actelor constitutive este prelungirea duratei de existență, situație mai rar întâlnită deoarece intervine doar în cazul societăților care au durata de existență stabilită prin actul constitutiv, ori cele mai multe societăți se înființează cu durată nedeterminată și astfel că nu se impune prelungirea. Schimbarea formei societății este însă o modificare mai întâlnită și se poate face prin hotărârea adunării generale luată cu unanimitate de voturi cum este exemplul unei societăți cu răspundere limitată care se transformă în societate pe acțiuni.

Dizolvarea este modul în care o societate comercială își încetează existența și este compusă din două faze, dizolvarea și lichidarea. Cele mai întâlnite motive de dizolvare sunt: expirarea duratei de funcționare, inposibilitatea de realizare a obiectului societății, declararea nulității societății, hotărârea adunării generale, hotărârea tribunalului, deschiderea procedurii falimentului, micșorarea capitalului social sub minimul legal, reducerea acționarilor sub numărul legal, pierderea a jumătate din capitalul social, societatea nu mai are organe statutare, nu mai are sediu sau și-a încetat activitatea sau când nu a depus bilanțul timp de 3 ani consecutiv. După se s-a hotărât dizolvarea prin hotararea adunării generale sau prin sentință judecătorească se trece la etapa lichidării societății. În această fază administratorul este înlocuit cu lichidatorul, către care se predă gestiunea societății, se încetează orice activități comerciale, se stabilește activul și pasivul societății, se întocmește bilanțul final și se radiează societatea de la Oficiul Registrului Comerțului. Lichidarea se face de către lichidatori care sunt persoane fizice sau juridice autorizate să îndeplinească această activitate. Lichidatorii încasează drepturile societății, achită datoriile, transformă în numerar bunurile societății, iar la sfârșit plătesc asociaților sau acționarilor sumele rămase. Lichidarea unei societăți trebuie încheiată în cel mult 3 ani de la data dizolvării.

Av. **Dan Muntean**

Cenăzeni de ieri și de azi *

BELICI, Velinca – Profesoară.

BENE, Tamás – A văzut lumina zilei la Arad, pe 17 martie 1986. A urmat cursurile Școlii Generale din Iratoșu, jud. Arad, apoi cele ale Liceului *„Csiky Gergely“* din Arad. Este absolvent al Institutului Teologic Romano-Catolic din Alba Iulia. În calitate de preot romano-catolic, este paroh de Cenad. Pasiunea sa preferată o constituie drumețiile montane.

BENEDICTUS – Episcop romano-catolic la Cenad, între anii 1307-1332.

BERCEANU, Iancu. C. – S-a născut în orașul cărășean Oravița, la 1 iunie 1981. Va absolvi școala generală și Liceul *„General Dragalina“* (2000) în localitatea natală, apoi Facultatea de Chimie-Biologie-Geografie din cadrul Universității de Vest din Timișoara (2004). La aceeași unitate de învățământ superior va dobândi, în 2006, și un masterat în *„Organizarea teritoriului și dezvoltare durabilă“*. Din 2004 va preda, în calitate de titular, geografia la Liceul Teoretic *„Sfinții Kiril și Metodii“* Dudeștii Vechi, iar din 2015, la Cenad.

Grad didactic I l-a obținut în 2016, cu lucrarea „Strategiile moderne în predarea geografiei și eficiența învățării“. Tot în 2016, va deveni director adjunct și consilier educativ la Liceul Teoretic *„Sfinții Kiril și Metodii*“ din Dudeștii Vechi.

Printre preocupările sale profesionale se numără: pedagogia, istoria Banatului, antropologia, literatura.

(Continuare în pag. 21)

*** Fragmente din cartea în lucru *„Cenăzeni de ieri și de azi”* a lui Dușan Baiski**

Sfaturi de sezon pentru gospodarii cenăzeni

În cele ce urmează, vom face referire la ultimele două luni ale anului 2019, respectiv noiembrie și decembrie. Acest final de an se manifestă cu temperaturi deosebit de ridicate în întreaga țară, dar mai ales în zona vestică a Banatului, unde se află și comuna noastră, Cenad. Temperaturile înregistrate la ora când scriu aceste rânduri sunt mai degrabă de vară (25-27° C) decât de final de octombrie. Aceste temperaturi ridicate, dublate de secetă, au dus la o înmulțire excesivă a dăunătorilor, adevărate invazii manifestându-se mai ales la ploșnițe și buburuze. La ploșnițe este generația a doua, care iernează sub formă de adult sub frunze, la liziera pădurilor, dar și în grădină sau pe malurile apelor. În condițiile unei ierni blânde ne putem aștepta la o adevărată invazie în primăvară.

Precipitațiile căzute în ultimele două luni, septembrie și octombrie, au fost total insuficiente (sub 50 l/mp) mai ales din cauza evaporației masive cauzată de temperaturile ridicate manifestate în ultima vreme. Toate acestea au îngreunat lucrările de pregătire a terenurilor în vederea însămânțărilor de toamnă. Din discuțiile cu specialiștii locali am observat tendința de a se merge pe soiuri rezistente la secetă și boli, dar și pe densități mai mici la semănat. Am înțeles că mulți producători merg pe undeva la 300-350 de boabe germinabile la un metru pătrat. La pregătirea terenului sunt avantajați cei care la o trecere a utilajului fac atât mobilizarea, cât și mărunțirea solului, acesta fiind astfel pregătit de semănat la o singură trecere.

În ceea ce privește recoltările de toamnă, ar mai fi suprafețe mici de porumb ce urmează a fi recoltate, însă aici există o problemă mare: în anul 2019 au existat furturi masive din recolta de porumb atât în parcelele mici, cât și în cele mari.

În perspectivă, porumbul ar putea deveni un fel de „rara avis" dacă nu vor fi luate măsuri de către organele abilitate. În aceste condiții, mulți dintre producători s-au orientat spre cultura grâului, cu care au înlocuit porumbul.

În grădina de legume majoritatea culturilor și-au încetat stadiul de vegetație și au fost recoltate. Mai sunt de recoltat legumele rădăcinoase (morcov, pătrunjel, păstârnac) legumele vărzoase (varza și conopida de toamnă), dar și sfecla roșie. Tot acum se pune la murat varza pentru consumul de iarnă. În tradiția populară se spune că varza trebuie pusă la murat între 26 octombrie, de Sf. Dumitru, până la 8 noiembrie, ziua Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril, fiind astfel bună pentru consumul de iarnă. Nu intru în detalii, dar este bine ca frunzele căpățânii de varză să fie sănătoase și cât mai subțiri, cele mai de calitate fiind cele de la soiul de varză de Buzău, un soi cu frunzele și nervurile subțiri, numai bune pentru sarmale. Dimensiunea optimă a căpățânii este de 15-25 cm în diametru.

Dintre lucrările în grădină pot aminti de plantare la: ceapa pentru ceapa verde, usturoiul de toamnă, salata de toamnă. De asemenea, se seamănă spanacul pentru consumul de primăvară. La ceapă se vor folosi bulbi mai mici, selectați din ceapa de consum sau ceapa de stufat.

După căderea brumei, după ce s-au scuturat frunzele, se încep plantările de toamnă la pomii fructiferi. Dimensiunile gropilor diferă în funcție de tipul de sol, având în general formă de pătrat. Astfel, în solurile ușoare vor avea 0,8x0,8 m, în cele medii 1x1 m, iar în solurile grele 1,5x1,5 m. Adâncimea este cam la fel, aproximativ de 0,6-0,7 m. Punctul de altoire al pomului plantat trebuie să fie la nivelul solului, orientat spre sud. Înainte de plantare se execută fasonatul rădăcinilor, astfel la rădăcinile cu diametrul de 3-4 cm se îndepărtează 1 cm din vârful rădăcinilor, la cele mai subțiri se scurtează cu 5-6 cm. După această operațiune se execută mocirlirea rădăcinilor, care se introduc într-o pastă făcută din 2/3 părți de pământ galben și 1/3 pământ, peste care se toarnă apă până devin o pastă omogenă, care să adere la rădăcini. Foarte importantă este udarea gropilor înainte de plantare, mai des în condițiile de secetă ale acestui an. În fiecare groapă se vor pune 50-60 l de apă pentru ca rădăcinile să ajungă în mediu umed. După plantare și umplerea pe jumătate cu pământ se tasează și se mai adaugă 10 l de apă, după care se umple groapa cu pământ și se face un mușuroi în jurul pomului. La pomii pe rod se poate face în toamnă un tratament cu zeamă bordeleză 3%, preventiv, pentru toate bolile foliare: monolioză, bășicare, ciuruire etc. Fertilizarea pomilor pe rod se face cu complexe N:P:K; 15:15:15, 250-350 g/pom, în proiecția coroanei, în funcție de mărimea pomului. Aceasta se acoperă cu 3-4 lopeți de mraniță. Atât mranița, cât și îngrășămintele complexe se vor descompune sub influența precipitațiilor, fiind astfel puse la dispoziția rădăcinilor pomilor.

Ing. **George Ivașcu**

Plante medicinale, remedii miraculoase (XXVI)

LUMÂNĂRICA

Verbascum phlomoides
(Coada vacii, coada lupului, coada mielului, lumânare, lumânărica Domnului)

Lumânărica este o plantă erbacee bianuala, răspândită pe întregul teritoriu al țării, dar mai ales în părțile sudice. Crește pe terenuri însorite, uscate, pietroase, necultivate, la marginea pădurilor de foiose. În primul an dau naștere la o rozetă de frunze bazilare, păroase și pețiolate, iar în al doilea an dau naștere la tulpina floriferă, cilindrică, dreaptă, acoperită cu peri lungi, pâsloși, de culoare cenușie, înaltă până la 1.5 m, dreaptă ca o lumânare și terminându-se cu flori galbene, regulate, cu corola gamopetală la bază, în rest rotată și cu androceul format din 5 stamine inegale; sunt dispuse într-un spic lung, compact.

Înflorește începând din luna iunie până la sfârșitul lunii august deoarece planta își desface florile treptat, începând de la bază spre vârf. Florile sunt recoltate dimineața, după ce s-a ridicat roua și numai până la ora 12. De altfel, când soarele începe să dogorească, petalele se strâng, iar florile se închid. Aceste flori, precum și cele căzute pe jos și cele de la speciile de lumânărică cu antene de culoare violet, nu se colectează. Florile de lumânărică trebuie culese cu mâna, floare cu floare, prin smulgerea lor din caliciu. Acestea sunt adunate în coșuri căptușite cu hârtie sau în cutii curate de carton.

Uscarea se face în strat subțire, floare lângă floare, direct la soare. În cazul în care uscarea la soare nu s-a terminat în decurs de o zi, florile vor fi transportate în încăperi uscate și bine arisite, unde uscarea se definitivează.

Din aproximativ 7 kg de flori proaspete de lumânărică se obține 1 kg de produs uscat.

În contact repetat cu pielea, perii plantei pot provoca mâncărime. La manevrarea produsului uscat se vor purta mănuși, iar fața protejându-se cu un tifon umectat.

Despre proprietăţile terapeutice ale acestei plante, Verbascum phlomoides, în denumirea ei ştiinţifică, se ştie încă din Antichitate. Hipocrate a menţionat-o ca remediu contra rănilor, însă cel dintâi care i-a descoperit efectele contra tusei cronice a fost Dioscoride. Preoţii daci o foloseau şi o recomandau şi ei pentru puterile sale vindecătoare.

Lumânărica are cele mai bogate flori în principii active: mucilagii și sapnozoide.

Datorită acestor principii active, florile de lumânărică au proprietăți emoliente și expectorante, de aceea se folosesc mai ales în afecțiunile căilor respiratorii superioare, având acțiune antiinflamatoare. Se folosesc în combinații cu produse cu conținut în ulei volatil.

Acțiune farmacologică: emolient, expectorant (fluidifică secrețiile bronșice), sudorific, antiasmatic, antimicrobian, antihistamic, antispastic şi antiviral.

Planta este recomandată, pentru uz intern, în caz de răguşeală, laringită, angine, bronşită, astm, gastroenterintă, tuberculoză, traheită, fiind recomandată utilizarea sub formă de infuzie, decoct, tincură, macerat la rece. Lumânărica se foloseşte însă şi în uz extern pentru degerături, furuncule, hemoroizi şi plăgi atone, când se aplică sub formă de comprese sau unguent.

În farmacii lumânărica se găsește sub formă de ceai, tinctură, sirop, capsule, tablete, ulei auricular.

Ceaiul de lumânărică ajută la la calmarea tusei convulsive şi fluidificarea secreţiilor bronşice, ameliorează simptomele bronşitei şi măreşte intervalul între crizele de astm bronşic. Lumânărica întră în compoziția ceaiurilor antibronșitic și pectoral.

Infuzia de lumânărică se prepară astfel: în 250 ml de apă clocotită se pun la infuzat, timp de 10 minute, două linguriţe de plantă uscată. Se bea ca atare, fără adaos de zahăr sau cu puţină miere. Sunt indicate câte două căni pe zi, dimineaţa şi seara, pe stomacul gol, timp de trei săptămâni.

Decoctul de lumânărică se prepară astfel: în 250 ml de apă se pun la fiert, pentru un sfert de oră, două linguri de plantă mărunţită. Pe măsură ce apa se evaporă, se completează volumul. Se consumă câte trei ceşti, a câte 50 ml pe zi, pe stomacul gol.

Tinctura de lumânărică se prepară astfel: într-un borcan

(Continuare în pag. 14)

Asistent farmaceutic
Roxana-Alexandra Horga

Rețete cu dovleac de plăcintă

În luna octombrie se coc dovlecii de plăcintă, care câteodată ating greutăți record – de zeci de kilograme. În zona noastră geografică această legumă, care de fapt seamănă mai mult cu un fruct uriaș, se consumă din cele mai vechi timpuri. În orașul Kikinda din Serbia se organizează

an de an chiar un festival al dovleacului, tocmai în scopul promovării acestui produs local. Devenind din ce în ce mai cunoscut, dovleacul a ”avansat” în rangul legumelor, fiind azi utilizat într-o serie de preparate, diversificându-se gama mâncărurilor în care apare ca ingredient. Având un gust dulce și conținând foarte multe elemente nutritive, este de preferat să utilizăm dovleacul și nu cartoful dulce (asemănător la gust, care a apărut de câțiva ani în supermarketuri), promovând astfel produsele locale, tradiționale și nu pe cele aduse din import, despre a căror proveniență nu (vrem să) știm prea multe.

Budincă de cartofi cu dovleac

Ingrediente:

1/2 lingură busuioc
1 linguriță piper măcinat
100 g şuncă feliată
200 ml smântână
6 ouă
sare
2 linguri parmezan
2 roşii
4 fire pătrunjel
2 linguri unt
600 g dovleac
1 kg cartofi
Timp de preparare: 30 min
Timp de gătire: 50 min

Acest preparat are toate atuurile să devină vedeta toamnei. Este ieftin, gustos şi relativ rapid, în sensul că după preparare se gătește ”singur” în cuptor. Se spală cartofii şi apoi se pun la fiert în apă cu sare. După ce au fiert, se scot, se lasă la răcit şi apoi se curăţă de coajă şi se taie fâşii. Dovleacul se spală, se curăţă de coajă, apoi pulpa rămasă se taie în pătrăţele. Acestea se călesc 5 minute în unt, apoi se condimentează cu busuioc, pătrunjel şi piper.

Într-o tavă unsă cu unt şi tapetată cu felii de şuncă, se pun cartofii tăiaţi fâşii, alternând cu bucăţile de dovleac. Separat, se bat bine ouăle cu smântâna şi puţină sare. Se toarnă amestecul deasupra straturilor cu cartofi şi dovleac. Se pun şi restul de felii de şuncă rămase şi se dă la cuptor, la 180 °C, pentru aproximativ 50 de minute. După ce s-a rumenit, se scoate budinca din cuptor, se presară pe deasupra parmezanul.

Supă-cremă de dovleac

Ingrediente:

piper
sare
nucşoară măcinată
50 g unt
100 ml smântână
2 cartofi
1/2 litri lapte
1 dovleac
germeni proaspeţi de soia
Timp de preparare: 15 min
Timp de gătire: 60 min

Supa-cremă de dovleac cu lapte se face repede și este un deliciu într-o seară rece de toamnă. Se curăţă dovleacul de seminţe şi apoi se taie bucăţi pentru fiert. Se pune laptele la fiert şi când fierbe, se pun bucăţile de dovleac. Se lasă la foc mic până ce furculiţa intră uşor în dovleac. Se ia oala de pe foc, se adaugă untul, smântâna, sare, piper şi nucşoară. Se mixează şi se aduce supa de dovleac la masă presărată cu germeni de soia.

Timp de preparare: 60 min
Timp de gătire: 40 min

Ruladă cu dovleac

Ingrediente:

Pentru foaie
4 ouă
4 linguri făină
4 linguri zahăr
1 plic zahăr vanilat
300 g cremă de dovleac
2 linguri nucă măcinată
1 praf sare
1 praf de copt

zeama de la o lămâie
Pentru cremă
300 g brânză mascarpone
200 g zahăr pudră
1 plic zahăr vanilat
3 gălbenuşuri

Se separă albuşurile de gălbenuşuri. Albuşurile se bat spumă, se adaugă zahărul în ploaie, gălbenuşurile, vanilia, nucile măcinate, crema de dovleac, praful de copt stins în zeama de lămâie iar la sfârşit, se adaugă făina cernută.

Se amestecă uşor, să nu se lase, şi se toarnă în tava tapetată cu hârtie pentru copt. Se coace 40 de minute, la foc potrivit. După ce s-a copt, se scoate şi, cu ajutorul unui prosop de bucătărie, se desface de hârtie şi se rulează astfel încât să nu se rupă şi să se poată umple. Separat, într-un bol, se bat gălbenuşurile cu zahărul pudră, se adaugă brânza mascarpone şi zahărul vanilat şi se umple foaia de ruladă. Se rulează şi se lasă câteva ore la rece. Se ornează cu frunze de mentă.

Cornelia Varga

Zilele dovleacului

Anual, la început de toamnă,în septembrie, la Kikinda (Serbia) se organizează o manifestare de amploare dedicată dovleacului și la care, an de an, participă și tot mai mulți cetățeni români, cu deosebire din zona de frontieră: „Zilele dovleacului”. Anul acesta, 2019, s-a consemnat cea de-a XXXIV-a ediție, manifestarea desfășurându-se în zilele de 19-22 septembrie.

Cenăzenii se pot bucura de eveniment, întrucât, dacă sunt deschise punctele de trecere a frontierei de la Valcani și de la Lunga, distanța se scurtează considerabil.

În 2015, cel mai mare dovleac din concurs a cântărit 415,5 kg, iar cel mai lung, 238 cm.

D. Baiski

Plante medicinale...

(urmare din pag.12)

cu filet se pune o lingură cu vârf de plantă uscată, peste care se toarnă 100 ml de alcool alimentar de 70 grade. Amestecul se lasă la macerat timp de 10 zile, agitându-se zilnic. După macerare, se pune la decantat, în frigider, şi se aşteaptă 6 zile.

Se filtrează şi se păstrează în sticluţe închise la culoare. Se consumă câte 20-30 de picături, dizolvate în apă, de două-trei ori pe zi, înainte de fiecare masă. Cura cu tinctură durează două-trei săptămâni, putând fi reluată după pauze de câte o săptămână.

Lumânărica are miros plăcut de miere și gust dulceag, mucilaginos.

Sinosun sirop pentru menținerea sănătății mucoasei sinusurilor și în hiper-reactivitate bronșică. Are efect calmant la nivelul aparatului respirator superior (Cimbru-de-cultură, Ciuboțica-cucului, Lumânărica, Nalba-mare), fluidifică secrețiile din tractul respirator (Cimbru-de-cultură, Ciuboțica-cucului), susține sistemul imunitar (Cimbru-de-cultură, Șoc, Lumânărica). Se administrează 5 ml pe zi copiilor peste 3 ani.

Hyper-bron capsule de lumânărică în combinații cu frunze de pătlagină, cimbrișor, trei-frați-pătați, frunze de salvie, muguri de pin, flori de șoc, frunze de urzică, scai-vânăt, flori de ciuboțica-cucului, flori și frunze de păducel, lichen-de-piatră, frunze de plămânărică, flori de tei, flori de coadă-șoricelului; ajută în menținerea sănătății căilor respiratorii, facilitează calmarea iritațiilor aparatului respirator, au proprietăți emoliente asupra mucoaselor, susțin recuperarea organismului în perioadele de convalescență, au acțiune expectorantă, antiinflamatoare, calmantă, dezinfectantă, diuretică și cicatrizantă. Mod de folosire: pentru adulți, doza recomandată este de câte 1-2 capsule de 3 ori pe zi, după mesele principale. Cura recomandată este de 10 zile. La nevoie, aceasta se poate repetă.

Sinulan Forte tablete cu extracte din plante: flori de șoc, plante de verbină, flori de lumânărică, rădăcină de ghințură galbenă, rădăcină de hrean și colțunaș de grădină. Ajută atât la funcționarea normală a tractului respirator superior (nas, sinusuri) și inferior (bronhii), cât și a sistemului imunitar. Acesta este un produs destinat adulților și copiilor cu vârsta peste 6 ani și se administrează 1 tabletă pe zi, de preferat în timpul mesei, înghițită cu apă.

Mullein Oil Ulei de lumânărică ajută la menţinerea igienei şi sănătăţii urechii; ameliorează hipersensibilitatea urechii după expunerea în curenţi de aer; poate reduce stările inflamatorii de la nivelul urechii externe şi medii. Se administrează câte 1-2 picături de 2-3 ori pe zi, în fiecare ureche. Înainte de administrare, flaconul se ţine în mână câteva minute, pentru ca soluţia să ajungă la temperatura corpului.

Jurnale de călătorie – Budapesta (3)

În acest numar al revistei o să încerc câte o scurtă prezentare a obiectivelor turistice din zona cetăţii Buda, poate cele mai grupate şi printre cele mai căutate de turişti, stârnindu-vă curiozitatea (sper) şi lăsându-vă bucuria de a le vizita sau revedea, pentru că ele merită cu siguranţă.

Una dintre cele mai importante şi impunătoare biserici din Budapesta este, fără îndoială, **Biserica Mátyás** sau **Biserica Încoronării,** situată în piaţa Sfintei Treimi, în faţa Turnului Pescarilor din Cetatea Buda. În conformitate cu tradiția bisericii, ea a fost construită inițial în stil romanic în anul 1015, de către regele Ștefan cel Sfânt, dar a fost distrusă în urma invaziei mongolilor din anul 1241.

Clădirea actuală este realizată în stil gotic târziu, în a doua jumătate a secolului al XIV-lea (între anii 1255-1370) în mai multe etape, sub mai mulţi regi ai Ungariei și a fost restaurată la sfârșitul secolului al XIX-lea. Denumirea sa populară de *Biserica Mátyás* provine de la numele regelui Matia Corvin, care a ordonat renovarea turnului sudic al acesteia. Biserica a fost locul unde au fost celebrate mai multe încoronări ale regilor Ungariei, inclusiv cea a lui Carol al IV-lea, în anul 1916 (ultimul împărat habsburgic). Aici au avut loc cele două cununii ale regelui Matyas (prima cu Ecaterina de Poděbrady și, după moartea ei, cu Beatrice de Napoli). În timpul unui secol şi jumătate de invezie turcă, după ocuparea Budei în anul 1541, biserica a devenit principala moschee a orașului. Deși după alungarea turcilor în anul 1686 s-a făcut o încercare de a restaura biserica în stil baroc, dar care s-a dovedit a fi nesatisfăcătoare, actuala formă, în stilul neogotic sau gotic târziu, a fost rodul mai multor lucrări de restaurare efectuate de cei mai buni artişti ai momentului, în special iîntre anii 1873 și 1896. În Biserica Mátyás se află Muzeul de Artă Bisericească, care începe din cripta medievală și duce până la Capela Sf. Ștefan. Galeria conține o serie de relicve sacre și sculpturi medievale din piatră, împreună cu o copie exactă a *Sfintei Coroane a Ungariei* și a bijuteriilor coroanei. În capela funerară se află sarcofagul lui Béla al III-lea al Ungariei și cel al Anei de Châtillon. Vizitarea bisericii se face, de regulă între orele 9 și 17, cu mici excepții în funcţie de zilele săptămânii sau de sărbătorile religioase, după achitarea unei taxe de intrare de 1.800 HUF de adult, 1.200 HUF pentru seniori (peste 60 de ani) și pentru studenţi sau 4.200 Huf pentru familii (2 adulţi și 1 copil). Se pot achiziționa bilete şi de grup, între 1 şi 5 membri sau între 6 și 45 membri, caz în care biletele sunt mult mai avantajoase.

Foarte aproape de Biserica Mátyás, mai precis exact în spatele ei, se află **Bastionul pescarilor**, care nu este nimic altceva decât este o terasă în stil neogotic și neoromanic, situată la marginea cartierului Várkerület (vechea Cetate a Budei). Bastionul Pescarilor a fost proiectat și construit între 1895 și 1902, după planurile lui Frigyes Schulek, fiind aproape distrus în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, dar fiind mai apoi restaurat în perioada 1947-1948 de o echipă condusă de János Schulek, fiul lui Frigyes Schulek. Cele șapte turnuri reprezintă cele șapte triburi maghiare care s-au așezat în Câmpia Panonică în anul 896. Numele bastionului provine de la breasla pescarilor care a fost responsabilă cu apărarea acestei porțiuni a zidurilor orașului în Evul Mediu. De pe terasă și din turnuri se deschide o panoramă superbă asupra Dunării, Insulei Margareta și Pestei către est, precum și a Dealului Gellért, acum terasele turnului fiind pline cu terase ale unor restaurante, unde poţi mânca, bea o cafea, relaxa şi bineînţeles bucura de minunata privelişte (în special după-amiaza şi la

apusul soarelui). De aici am realizat unele dintre cele mai frumoase fotografii ale Parlamentului din Budapesta.

Între cele două obiective turistice prezentate până acum se află o statuie ecvestră din bronz a regelui Ștefan I al Ungariei, realizată în anul 1906. De asemenea, piaţa Sfintei Treimi este locul unde se desfăşoară mai multe evenimente culturale. La una din vizitele mele acolo (chiar în primăvara acestui an) am fost martorul unei uriaşe lecţii de tango.

Castelul Buda, numit în trecut şi Castelul Regal sau Palatul Regal, este castelul istoric al regilor ungari din Budapesta, construit în secolul al IV-lea. După încoronarea lui Carol Robert de Anjou ca rege al Ungariei, la 27 august 1310, Buda a devenit reședința oficială a regelui maghiar

și a curții sale. În următoarele decenii, Carol Robert și apoi, după moartea sa, regele Ludovic I al Ungariei au extins în mod semnificativ castelul Buda, gradul de lux al castelului din Buda a sporit progresiv și în secolele XIV-XV, dar apogeul splendorii castelului din Buda a fost atins în perioada Renașterii din secolul al XV-lea, atunci când regele maghiar Matia Corvin a îmbunătățit opera lui Sigismund de Luxemburg și a decorat fațadele exterioare și pereții interiori cu detalii renascentiste. După recuperarea fortăreței și a orașului din mâinile turcilor, castelul a fost reconstruit și restaurat în profunzime, deoarece multe ziduri, edificii și turnuri fuseseră transformate în ruine de loviturile de tun din timpul Asediului Budei (1686). Castelul a avut de suferit şi în timpul celui de al Doilea Război Mondial, atunci când Castelul Buda a fost ultimul bastion al forțelor Axei din Regatul Ungariei, în timpul asediului din Budapesta din anii 1944-1945. Luptele cu arme grele și focurile de artilerie au transformat din nou palatul într-un morman de ruine. Ca o ultimă soluție, apărătorii au încercat să spargă blocada sovietică, dar au eșuat complet, 90% dintre soldații lor rămânând în totalitate pe străzile din apropierea castelului. În prezent, Castelul Buda nu servește drept reşedinţă, ci adăposteşte Galeria Naţională, Muzeul de Istorie şi Librăria Naţională. Clădirea Castelului Buda, impresionantă atât pe exterior, cât şi pe interior, poate fi vizitată oricând, porţile acesteia fiind larg deschise pentru vizitatori în orice moment al zilei. În schimb, programul Galeriei Naţionale şi al Muzeului de Istorie este limitat la orele 10-18, de marţi până duminica. Unele dintre atracţiile castelului se referă la Sala Gotică din secolul al XV-lea, la Fântâna lui Matei şi la Monumentul Prinţului Eugen de Savoia. Acestea două din urmă reprezintă doar o parte din pletora de lucrări sculpturale care populează atât castelul, cât şi curţile şi grădinile sale. Şi aici se pot face fotografii excelente cu Dunărea şi cu podurile sale celebre, dar dacă aveţi norocul să îl vizitaţi primăvara, când se scutură florile de cireş, pe aleea din spatele său (opusă Dunării) puteţi avea plăcuta surpriză să credeţi că vă aflaţi în Japonia în timpul sărbătorii florii de cireş (Sakura) pentru că veţi fi sub o ploaie de petale roz. Eu am avut acest noroc acum trei ani, în luna mai. Castelul Buda a fost declarat parte a patrimoniului UNESCO în anul 1987.

Dealul Gellért, denumit impropriu și Muntele Gellért, este un deal înalt de 235 de metri (139 m față de nivelul local al Dunării), fiind cea mai mare înălţime din capitala Ungariei, cu vedere asupra marelui fluviu. Dealul Gellért a fost numit după Sfântul Gerard, cel care are puternice legături cu Cenadul (în maghiară *Gellért*) şi care, conform legendei, a fost împins în anul 1046 de pe o stâncă abruptă de către păgânii maghiari ce luptau împotriva creștinătății. Sfântul Gellert a fost episcopul care l-a ajutat pe regele Ștefan I să îi creştineze pe unguri şi pentru a onora contribuţia sa la procesul de creştinare, o statuie care îl reprezintă pe episcop a fost amplasată deasupra unei cascade create artificial pe una dintre pantele dealului (cea care priveşte spre Podul Elisabeta).

În vârful dealului se află **Citadela** (*Fortăreața*), de unde se deschide o panoramă superbă în ambele direcții ale Dunării. Citadela a fost proiectată în acest fel de către monarhia Habsburgică în scopuri militare, pentru a respinge tentativele de rebeliune, după 1848. Edificiul şi-a păstrat funcţia pentru care a fost construit chiar şi în cursului secolului al XX-lea, dovedindu-şi utilitatea în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. În prezent, adăposteşte câteva expoziţii şi muzee, cum ar fi Muzeul de Istorie Militară (pe care sigur că l-am vizita şi eu, nefiind însă prea mult impresionat), Expoziţia de Istorie Gellert, Parcul Memorial Sfântul Gellert, Expoziţia Buncărului de Ceară (vizita şi acesta), precum şi aşa-numita Budapesta între 1850 şi 1945. Toate acestea sunt situate în limitele suprafeţei descrise de zidurile citadelei, iar unele pot fi vizitate gratuit, pentru altele preţul biletului de intrare

fiind undeva între 5 şi 10 euro. Dincolo de aceste aspecte, citadela este un excelent punct de observaţie panoramică, tocmai datorită situării sale, motiv pentru care a fost supranumită **Ochiul Budapestei**.

La capătul Citadelei, pe o terasă artificială se regăseşte **Statuia Libertății din Budapesta**, cunoscut anterior și ca **Monumentul Eliberării**, un ansamblu

statuar înălțat în anul 1947 pentru a rememora eliberarea Ungariei de către Uniunea Sovietică în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial şi care a devenit un monument emblematic al orașului Budapesta. Statuia de bronz cu o înălțime de 14 metri se află în vârful unui piedestal de 26 de metri și ține deasupra capului o frunză de palmier.

Inscripţia originală, în limba rusă şi maghiară *În memoria eroilor sovietici eliberatori [ridicată de] poporul maghiar recunoscător [în] 1945,* a fost schimbată după 1989 cu alta, în limba maghiară *În memoria tuturor acelora care și-au sacrificat viețile pentru independența, libertatea și prosperitatea Ungariei.* Din 1987, zona ce cuprinde și Citadela este înscrisă în Patrimoniul Mondial UNESCO, ca parte a obiectivului „Malurile Dunării”.

Tiberiu-IoanBociat

Monitorul Oficial...

(urmare din pag. 2)

de autoritățile administrației publice locale

d) Informarea în prealabil, din oficiu, asupra proiectelor de acte administrative, cu caracter normativ

e) Publicarea minutelor în care se consemnează, în rezumat, punctele de vedere exprimate de participanți la o ședință publică

f) Publicarea proceselor-verbale ale ședințelor autorității deliberative

g) Publicarea declarațiilor de căsătorie

h) Alte documente care, potrivit legii, fac obiectul aducerii la cunoștință public

i) Alte documente a căror aducere la cunoștința publică se apreciază de către autoritățile administrației publice locale ca fiind oportună și necesară.

Drept urmare, s-a profitat în sensul bun al cuvântului și s-a impus refacerea întregului site oficial al comunei Cenad, un fapt util și necesar în noul context. Ceea ce a permis nu doar adoptarea procedurii, ci și reconfigurarea capitolelor, recuperând și o bună parte a vechiului site. Astfel, s-au (re)conturat capitole principale precum: Ghidul cenăzeanului, Revista Cenăzeanul, Revista Morisena, Carte, Mlădițe cenăzene, Calendare și, evident, capitolul dedicat promovării Cenadului: Obiective turistice, în limbile română, engleză, sârbă, germană și maghiară.

Revenind la sus-pomenita procedură, trebuie precizat faptul că de ani de zile revista „Cenăzeanul” publică titlurile hotărârilor Consiliului Local Cenad, iar pe site s-au publicat nu doar proiectele de hotărâri (plus anexele la acestea), respectiv hotărârile adoptate, ci și materiale oficiale de genul certificatelor de urbanism, autorizațiilor de construcție etc. De acum încolo, însă, acestea trebuie publicate pe site exclusiv în format .pdf.

Tot în context trebuie să pomenim și de faptul că sistemul informatic al Primăriei Cenad beneficiază de apărare contra atacurilor informatice și a virușilor, lucru absolut necesar dacă avem în vedere ultimul mare val de atacuri la nivel internațional. Nu știm ce anume a determinat acest val, anunțul unui politician că se va trece la impozitarea și a informaticienilor sau altceva, dar cert este că site-ul Cenadului „beneficiază” de un tratament special în sensul că atrage mulți hackeri pentru că CENAD este nu doar denumirea comunei, ci și acronimul Centre for European Negotiation and Decision-Making (vezi cenad.org), instituție europeană ce oferă seminarii deschise cu accent pe componentele critice ale negocierii și medierii pentru practicienii care doresc învățare intensivă și cuprinzătoare. Dar și al unor structuri militare. Căutați pe Internet și veți vedea.

Geo Galetaru

Fără titlu

(fragment)

Îmi amintesc cum mă priveam în oglindă. În oglinda aceea agățată în perete, puțin crăpată, puțin aburită de respirația mea. Vedeam în apele acelea argintii un chip speriat, marcat de o dorință atroce. Voiam, cu disperare, să beau apă. Știam, mi se spusese de sute de ori, că, după operație, este riscant să bei apă. Poți chiar să mori. Asta era vocea mamei, care încerca să-mi transmită panica ei. În fond, era bine intenționată și interdicția formulată de ea

***Cenadul, văzut din avion*. Foto: Vasa Stefanovici**

pornea dintr-o mare neliniște și dintr-o mare ezitare. Ziua se scurgea pe lângă mine, trâmbițele ei victorioase îmi răsunau în urechi și-mi aminteau că trăiesc în spațiul acela strâmt și nesigur, pe propriile picioare și cu propriile spaime. Pe care nu mi le putea alunga, în acele momente, nimeni. Îmi spuneam: stai aici ca o statuie a neputinței și îngerul tău a zburat departe, lăsându-te singur și neajutorat. Un frison de exaltare, un refugiu în carapacea protectoare a visului? Ce rămâne, după toate acestea? După dorință și reprimare, după cercurile concentrice ale angoasei? Tavanul e departe, la fel și copacii despre care nu mai știu nimic, ei sunt undeva în urmă, într-o amintire segmentată de micile lașități ale acestui moment aproape anonim. Doar chipul, doar pielea feței afundată în șuvoiul de apă captată în cei doi pumni, ca o promisiune a unui viitor pe care l-am uitat înainte de a-l cunoaște. Și iarăși întrebarea aceea: ce s-ar întâmpla dacă...? Nu-i văd sfârșitul, de fapt nu mai văd nici posibilitatea care se naște, timid, din temerara mea ignoranță. Era mult mai bine înainte de operație, îți spui. Când vântul îți trecea prin păr. Când pedalai prin aerul străveziu, privind la copacii din care atârnau, parcă, fragmente de nori, ca niște bucăți de saci pufoși, de care cerul nu mai avea nevoie. Cișmeaua din colț, din fața casei micuțe în care locuia Achița, portarul echipei locale de fotbal, cel cu un ochi de sticlă și cu plonjoanele sale teribile, cu care salva goluri gata făcute. Îți mai amintești de toate astea? Da, îmi amintesc, cum aș putea să uit. Ieri am crezut că mama s-a supărat pe mine, când i-am spus ce era să fac. Dar nu era adevărat. Cum să se supere? Ea înțelege ce se petrece și știe să ierte. A venit și mi-a adus câteva prăjituri, din cele care-mi plac, și m-a privit în tăcere în timp ce le mâncam. Știu că trebuie să-i ascult pe medici. Pe oamenii aceștia grijului și importanți într-o ierarhie trasată în afara posibilităților noastre de a decide, situați cumva deasupra intențiilor și faptelor anonime ale milioanelor de indivizi insignifianți. Ei erau singurele persoane care se bucurau de respect și venerație, cei care ne salvau când viețile noastre sau sănătatea noastră atârnau de un fir de păr. Datorită lor și numai lor, acel fir nu se rupea niciodată și acest lucru ridica încrederea noastră la cote intangibile. În salon, când stăteam întins în pat și priveam tavanul impersonal care mă sfida cu tăcerea lui aproape palpabilă, intrau ei, medicii care făceau vizita de dimineață sau de seară și puneau întrebări scurte și precise, uneori nemaiașteptând răspunsul, căci se pare că-l știau și tot ritualul acesta cu întrebări-răspunsuri era doar o aparență benignă, menită să ne liniștească tocmai prin nota ei de neutralitate neglijentă. În unele momente ale zilei simt cum urcă în mine o ardoare tăcută. Să fie semnul unei slăbiciuni de care nu eram conștient până acum și care, doar în momentele de nesiguranță sau de indiferență, își anunță prezența? Pe coridoare e liniște și această liniște se suprapune calmului care se cuibărește și în ființele de afară. Căci ce altceva este această liniște decât semnul indistinct al unei apropieri de ceea ce nu există, dar care ne terorizează tocmai când credeam că ne-am găsit pacea și mântuirea? Divagații promițătoare, în lipsa unor repere de care să mă agăț și care să-mi asigure stabilitatea. Văd lucrurile ca și cum ele ar înota într-o apă mare și eu sunt dincolo de conturul lor. Nu sufăr din această cauză, sunt doar puțin nedumerit și surescitat de această respingere. Uneori nu știu de ce se întâmplă toate acestea. Ce rost au incursiunile într-o memorie pe care n-o pot controla, cu tot efortul de a-mi aduce în fața ochilor imagini volatile și fragmente de întâmplări surdinizate? Cine știe. Totul se desfășoară în afara ancorei voinței, care se supune altor impulsuri, altor chemări misterioase. Pot să încerc să pătrund în cercul acesta obscur, din care nu răzbate nicio fâșie de lumină. Dar nu am siguranța că, acum, mi-ar folosi la ceva. Văd, zilnic, medici în nelipsitele lor halate alba, intrând în saloane și zăbovind, câteva secunde sau minute, la patul unor pacienți indiferenți, apatici, disperați sau nerăbdători. Căci boala sau apropierea morții naște nerăbdare. Fiecare vrea să știe ce se

va întâmpla cu el și când. Dacă e posibil, acum, imediat, până nu coboară cortina neagră care acoperă totul, frunze, alge, mici bucăți de piele, nisip și, fără doar și poate, ultimul zâmbet adresat nimănui. Nimănui sau, poate, unei ființe care nu se gândește decât să survoleze teritorii interzise și să culeagă fructe din grădinile Paradisului. Așa cum se întâmplă, adesea, cu copiii care cutreieră străzile unui oraș aproape părăsit, în plină caniculă, și nu reușesc să descifreze codul fericirii în praful de pe jos sau în grămezile de gunoi care zac în fața ușilor. Dar asupra acestor lucruri nu mă concentram atunci, probabil că efemerele lor contururi abia le ghiceam în momentele de apatie sau, dimpotrivă, de teamă furibundă, care alternau și încercau să-mi deturneze preocupările . Câteodată visam că trebuie să ajung pe mare, să privesc geamandurile și peștii pe lângă care treceam într-o deplină nepăsare. Evenimente șterse de valuri, de parcă o palmă uriașă ar fi trecut peste ele și le-ar fi trimis în neant. Nimic nu mai avea importanță în afară de furia pe care o simțeam dându-mi târcoale, când îmi dădeam seama că visurile mele sunt simple zdrențe purtate de vânt, simboluri frânte ale unei realități situate departe de mine, în nisipurile unei iluzii fără ieșire. Ca și când aș fi așteptat în fața unei porți care refuza să se deschidă, lăsându-mă pe un pământ străin, plin de capcane și de noroaie indescriptibile. Oglinda îmi reda contururi palide, efemere și dizgrațioase. Eram un mic prizonier al unei situații umilitoare, având de partea mea doar speranța că mâine nu va fi mai rău. Stând în pat, în orele interminabile pe care le aveam la dispoziție, îmi veneau în minte amănunte care îmi provocau o stare de letargie, un gol incolor pe care nu știam cu ce să-l umplu, căci infima mea existență între cei patru pereți, cu zgomotele vătuite care veneau prin ferestrele deschise (era vară și căldura încă nu năvălea peste bietele noastre corpuri), nu-mi oferea decât paliative minore, care nu-mi satisfăceau dorința de a evada dincolo de ceea ce-mi oferea spațiul camerei. Îmi reveneau în memorie (într-o memorie ușor abulică, ușor deformată de trecerea zilelor și a orelor și a secundelor) momentele dinaintea operației, senzația de greață cauzată de vederea paturilor perfect aliniate, evocând o geometrie atroce și imposibil de descifrat, imagine desprinsă dintr-un coșmar care-și întindea tentaculele prin pereții proaspăt văruiți, de un alb orbitor și copleșitor în albeața lor halucinantă. Și mă gândesc, deodată, aparent fără nicio legătură, la meciurile de fotbal ale echipei noastre, la care îmi plăcea să merg. Priveam, uneori din spatele porții, alteori din tribunele improvizate, cu bănci lungi de lemn, la jucătorii care alergau pe teren și-mi apăreau înaintea ochilor, nu știu prin ce translație a amintirilor, care nu ascultau de nicio logică, ci de un capriciu ascuns și imprevizibil, chipul Bunei și apoi ea însăși, stând oarecum resemnată în curtea casei noastre micuțe, sub părul pădureț care-și arunca umbra până departe. Buna stătea cu mâinile în poală și silueta ei, slăbită de vârstă sau de o boală pe care nu i-o bănuiam sub zâmbetul înșelător, se desena pe cerul albastru și plutea în văzduh, împinsă parcă de un vânt neauzit ca aripile păsărilor care traversau lumea doar în zilele de vară. Și meciul se desfășura paralel cu aceste amintiri despre Buna și despre zâmbetul ei din ce în ce mai chinuit și mai inexplicabil, care-i însenina chipul cu o ardoare dureroasă. Și Achița făcea în continuare plonjoane spectaculoase, în admirația puțin cam naivă a tuturor, în primul rând a noastră, a puștilor care-i priveam fascinați mușchii ce se destindeau brusc și aruncau corpul înainte, într-o încercare temerară și nemaivăzută de a învinge aerul și inerțiile pământului, de a demonstra tuturor că el, acest zeu care ocupa spațiul porții și deținea toate secretele , nu se temea de nimic, era deasupra mizeriilor și a neputințelor, în această zvâcnire spre cer, pe care nu i-o putea opri nimeni și nimic. Și mă întrebam atunci, fără să găsesc un răspuns și chiar fără să încerc să-l găsesc, dacă totul rămâne în cuvinte, dacă totul supraviețuiește doar în coaja fragilă și străvezie și imperceptibilă a cuvintelor sau se impregnează și în gesturi sau în prelungirile acestora, ca să justifice într-un fel mersul nostru pe linia orizontului și memoria care nu mai ascultă decât de impulsurile ei neverosimile și haotice, căci cum altfel mi-aș fi amintit de Achița și de plonjoanele sale, în duminicile acelea ce se deschideau sub cer ca niște parașute uriașe și încurajatoare pentru fuga noastră spre necunoscut, cum altfel aș mai fi suportat nesiguranța și frigul de care mă despărțea doar zidul subțire și incredibil de transparent al tinereții mele. Poate că, la urma urmei, cuvintele nu păstrează nimic, așa cum nimic nu mai păstra nici oglinda din fața mea, în care plutea un chip înspăimântat sau indiferent sau doar pe cale de a deveni formula impenetrabilă a unei ignoranțe atroce.

Și, desigur, trebuie să-mi mai amintesc și asta: de acolo, din anii aceia plini de aur și evenimente teribile și fără egal vine adierea, vine mirosul cald al neprevăzutului, întruchipat în tumbele piticului verde și în salturile lăcustelor peste mâna întinsă a fratelui, aceleași rotocoale de nori vor trasa enigmaticele întâmplări ale verii cu cupole nevăzute, dar mereu prezente în auzul tău și al celor care știu să asculte, și apoi:

Lumea se construiește din bucăți. Uneori, din cuburi colorate. Și atunci arată aproape așa cum ne-ar plăcea nouă să arate. Este suficient să închizi ochii și să revezi totul. Când prietenii mei erau lângă mine și asta însemna, pur și simplu, că nu eram singur și că fragilitatea peisajului pe care-l contemplam, ascuns în găoacea momentului, era răspunsul la dorința mea de a fi acolo. Poate că nu era de ajuns, poate că așteptam și altceva în afară de necunoscutul din inima orizontului, un vis îngăduitor cu asprimile vieții, o albină care să treacă razant peste linia ce desparte spaima de încântare și realitatea de magia unei frumuseți uitate.

Dușan Baiski

*Radiografia unui caz banal**

Salca de dincolo de peron se topise şi acum privea cerul printre rădăcini. Traversele îmbăiate în motorină se subţiaseră şi se torsionaseră ca nişte beţe de chibrituri arse. Liziera dinspre Mureş ardea mocnit cu flăcări verzui, decolorate. În răcoarea biroului, dezbrăcat la maiou şi cu chipiul dat pe spate, şeful de gară, Pascu, dezlega cuvinte încrucişate.

Uitat pe boltă, soarele de iulie îşi înfipsese razele în ceafa cantonierului Matei şi-l urmărea, păşind împreună cu el de pe o traversă pe alta.

Matei venea de la canton. În mâna stângă ţinea un bidon de plastic de cinci litri, iar în cea dreaptă o paporniţă plină cu ouă. Avea vestonul desfăcut, lăsând la vedere pieptul cu câteva smocuri de păr roşcat. Costeliv ca un cal proprietate comună, îşi puncta fiecare pas cu câte o gâfâială profundă, pornită parcă din burtă. Prin minte îi roiau gânduri confuze, somnoroase. La un moment dat se opri. Depuse paporniţa pe pietrişul dintre traverse şi-şi duse degetele spre gură. Atunci se văzu batista legată în jurul lor. Suflă în ele, întoarse capul cumva cu teamă, apoi ridică paporniţa şi o luă din loc.

Intră la şeful de gară cu falca de jos atârnând ca o cârpă fără întrebuinţare, iar când întinse mâna ca să-l salute pe celălalt, palma îi tremura ca piftia.

– Ce-i?

– Nimic, don' şef.

– Credeam că iară...

– Nu, p-aia am lăsat-o. Ştiţi, ulcerul...

– Tremuri de parcă l-ai fi văzut pe dracu! observă Pascu.

– L-am, râse Matei, dar gluma nu prinse, fiindcă celălalt îşi reluă pedant careurile, cu chipiul aproape căzut pe spate.

Prin încăpere stăruia un miros vag de ţigări.

– Mâine trebuie să duc un bidon cu petrol, reuşi să spună, însă şi acest lucru îl făcu mai mult pentru el, ca nu cumva să uite. Disciplina căilor ferate era aspră, iar noaptea semnalul trebuia aprins.

– Puteai să dormi la canton. Cine te-a pus să vii pe căldura asta? întrebă Pascu.

– Şi totuşi aţi fumat, don' şef.

Pascu îşi întoarse alene capul şi şapca i se rostogoli în mijlocul biroului. Matei stătea ca turnat lângă ghişeul de bilete şi doar ochii-i trădau pulsul inimii.

– Puteai să laşi jos bidonul şi paporniţa. Văd că te-a omorât drumul până aici. Cine te-o fi pus, nu ştiu...

Cantonierul nu se mişcă. Privea în gol, mut. Şeful de gară îl mai măsură o dată, lung, apoi, după câteva secunde, se ridică, îşi culese de pe jos chipiul şi ieşi nedumerit pe peron. O pală de vânt, scăpată de cine ştie unde, se chinuia să clatine frunzele unui tufiş de plop argintiu. Se auzi un cârâit de găină. Căldura se rostogolea implacabilă de-a lungul şinelor, înecând orizontul într-o perdea de flăcări transparente. La capătul câmpiei, cele două linii metalice se uneau şi urcau spre cer ca o scară infinită. Peste tot, un soare uitat.

Se întoarse drăcuind. Cantonierul s-o fi scrântit de atâta căldură, îşi zise. Îşi reluă plictiseala cu patimă. Trecură câteva minute bune. Prin birou plutea răsuflarea poticnită a lui Matei. Într-un timp acesta îşi lăsă bagajele pe podea. Pascu se roti alene către el.

– Mă, tu ai băut.

– N-am băut, don' şef.

– Atunci, ce ai?

– Păi... n-am nimic.

– Căldura, a? conchise şeful de gară şi râse clătinând din cap.

Dar dacă totuşi i s-a întâmplat ceva, se întrebă. Îl privi din nou. Poate l-a doborât insolaţia.

– Cantonul! sări ca ars şi ieşi iarăşi pe peron.

Îşi puse mâna streaşină la ochi şi se uită spre orizont, acolo unde se vedea întotdeauna clădirea cantonului, de fapt o cămăruţă de trei pe patru, cu acoperiş din ţiglă roşie. Îşi palpă globii oculari până la durere şi mai privi o dată.

- A naibii căldură! mormăi şi reintră în răcoarea biroului.

Pentru o clipă, Matei vru să zâmbească satisfăcut. Însă privirea pierdută a celuilalt îi tăie orice pornire.

– Cald, cald.

– Cald, don' şef.

Tăcerea adormi toropită pe umerii lor, până când o

Din volumul de proză scurtă *„Radiografia unui caz banal”,* Editura „Facla” din Timişoara*,* 1988.

vrabie începu să ciripească isterică prin castanii înfipţi în peron. Pascu zvârli revista cu careuri peste un teanc de bilete. Matei continua să zacă lipit de podea, cu aceeaşi expresie nedefinită în ochi.

– Cald, mă!

– Cald, don' şef.

– Să-ţi umplu jucăria cu petrol, zise şi se duse în pivniţă.

Se auzi zdrăngănit de cutii metalice şi tăcerea năvăli afară înspăimântată.

– S-a mai răcorit un pic, mormăi Pascu ieşind. Parcă aş face o plimbare. Mi-ai spus că-ţi plouă în canton. Vreau să văd şi să fac un proces-verbal de constatare. O să-l semnezi şi tu. Poate reuşesc să fac rost şi de o sobă cu petrol. Că mi-ar trebui şi mie. Ştii cum e, vara sanie şi iarna car.

– Acum?! se îngrozi Matei arătând cu mâna spre sud, acolo unde trebuia să fie cantonul.

Şeful de gară îşi luă cămaşa lui albastră, cu epoleţi.

– Acum! spuse foarte hotărât şi în minte îi răsări cantonul cu acoperiş roşu.

Apoi ieşi pe peron. Şi totuşi cantonul era acolo. Ardea şi el mocnit, cu flăcări transparente. Asta însemna că înainte n-a avut decât o iluzie optică. Privi către satul cocoşat de căldură. Acoperişurile îndoite nu-i spuneau nimic. Nici măcar turlele cu streşinile scurse ale celor trei biserici din centru. Nu era credincios, dar nici ateu convins.

– Hai, că te-ajut eu să cari bidonul!

Matei nu răspunse şi nici nu ieşi. Nici măcar nu se mişcă din loc. Îl găsi în aceeaşi poziţie, cocârjat, cu mădularele pietrificate şi cu privirea întoarsă spre sine. Îl măsură enervat, pe urmă îl apucă de mână şi-l trase afară.

Căldura îl lovi şi pe el după ceafă şi pentru moment rămase pe loc, privind cu ciudă către cer. Încuie uşa, săltă bidonul şi o luă pe calea ferată. Matei îl urmă supus, cu mâinile vârâte în buzunarele pantalonilor.

După vreo zece minute începu să-şi blesteme hotărârea. Cămaşa i se lipise de spate. Gâtul i se uscase. Iar cantonierul tăcea. Câte-un fluture de varză se încumeta să-şi ia zborul prin aerul topit, iar după câteva fâlfâiri de aripi se prăvălea sufocat printre firele de pir.

Clipi des din pleoape. I se păruse că i se înceţoşează privirea. Se întoarse către Matei. Acesta păşea golit de orice gânduri, cu privirea uscată levitând undeva în faţă. Se opri şi se aplecă spre şina din stânga. Fierul uşor îndoit avea urme ca de la nişte dinţi uriaşi. Vru să-l strige pe celălalt, dar parcă se temu. Mai făcu o duzină de paşi. Aceleaşi urme. Şi parcă nici distanţa dintre şine nu era cea standard. „Căldura", îşi zise. N-avea voie să greşească. Matei nu aştepta decât o greşeală din partea lui. Ca în final să povestească la tot satul cum a înnebunit don' şef de gară.

– Cald.

– Cald, don' şef, cald.

Cenăzeni...

(urmare din pag. 10)

Este membru al *„Clubului intelectualilor"* Oravița (1999), al *„Societății Române de Geografie*" (2005) și al Asociației Profesionale a Geografilor din România (2004).

A publicat la: *„Confluențe"* (Oravița), *„Naša glas"* (Dudeștii Vechi), *„Foaia de Dudești"*, *„Monitorul"* (Sânnicolau Mare), *„Cenăzeanul"* (Cenad), dar și articole științifice (geografie istorică, demografie) la „*Clio"*, *„Terra"* și *„Morisena*".

De asemenea, a publicat în volumele colective:

- *„Oameni, evenimente, tradiții din Banatul de Câmpie"*, Editura ArtPress, Timişoara,2011, volum coordonat de prof. dr. Florin Zamfir;

- *„Monografia localităţii Dudeştii Vechi, Judeţul Timiş"* - Ana Ronkov, Ioan Sârbu, Maria Parvan, Ioan Vasilcin, Ecaterina Ganciov, Anamaria Mircovici, Maria Boboiciov, Costantin Kalcsov, Pavel Velciov, Iancu Berceanu, Editura Mirton, Timişoara, 2006. Cu începere de la numărul 3/2017, e și redactor al revistei „Cenăzeanul" din Cenad.

Este pasionat de lectură, film, drumeție, muzică.

Blog: www.iberceanu.blogspot.ro

BERCIU, Gheorghe – Preot greco-catolic la Cenad din 1993 - prezent. S-a născut în 1964. A fost hirotonit preot în 1993.

BESTERDUS – Episcop de Cenad în 1138.

BIRO, Florica – S-a născut la 16 august 1940, în satul Bribeni, com. Lunca, jud. Bihor. S-a stabilit la Cenad în 1967. Mamă a patru copii. A adus cu ea ca zestre *„...dragostea față de poezie și mireasma pădurilor din locurile natale"*, avea să scrie prof. Gh. Doran în nr. 1/1994. A colaborat la revistă cu poezii, debutul fiind consemnat în nr. 1/1994, cu două lucrări. În același număr îi va fi publicată o emoționantă scrisoare adresată cenăzenilor, în care face apel la unitate, ordine, disciplină și bun simț.

BLAGOE, Antonie – Învățător

BLAGOE, Ioan – Primar.

BLAGOE, Mihai – Primar.

BLAGOE, Traian – Erou, mort în Primul Război Mondial (1914-1918).

BLAJ – Primar.

BLAJ, Ioan – Erou, mort în Primul Război Mondial (1914-1918).

BLAJ, Ioan (Giani) – **Ioan Blaj-Giani** (nr. 1/1994):

Născut la Saint Luis, în Statele Unite ale Americii, la 3 februarie 1914, din părinți emigranți din Cenad. Vine în România și învață meseria de tăbăcar, pe care o părăsește în 1932 pentru a pleca la București. Aici practică jurnalistica la cotidianele *„Adevărul"* și *„Dimineața"*, alături de Sadoveanu, Teodor Teodorescu-Branișteși B. Brănișteanu, până în 1936, când cele două ziare sunt interzise, având o vădită tendință stângistă. Se întoarce printre ai săi. Își satisface stagiul militar. După cel de-al Doilea Război Mondial încearcă să plece în S.U.A., fiind născut acolo, însă ambasada americană îi refuză viza, considerându-l indezirabil datorită colaborării la cele două ziare amintite mai sus. Mai mult decât atât, în iunie 1951 va fi deportat în Bărăgan ca fiind *„cetățean periculos"*. După întoarcerea acasă, se dedică cu tot sufletul unei pasiuni constante: muzica, pe care o va transmite și fiului său mai mic, Cornel Blaj, membru component al corului Operei Române din Timișoara. Personalitate culturală complexă, în perioada sa bucureșteană a caricaturizat pe hârtie portrete ale unor însemnate personalități culturale și politice ale vremii din Capitală.

BLAJ, Florica – Vede lumina zilei în 1940, la Bochia, în zona de munte a județului Arad. Cu dragoste de carte și de copii, se va înscrie la Școala Pedagogică *„Dimitrie Țichindeal"* din Arad, pe care o absolvă la vârsta de 19 ani, în 1959. Devine dăscăliță la Cenad unde, după doi ani, se căsătorește cu Giani (Gheorghe) Blaj. Tenace, urcă rând pe rând treptele gradelor didactice, obținând în 1980, cu nota maximă, gradul I. În paralel, va fi și directoarea Căminului cultural din Cenad.

BLAU, Ioan – Primar.

BLIDAR, Gheorghe – Erou, mort în Primul Război Mondial (1914-1918).

BLIDAR, Sava – Erou, mort în Primul Război Mondial (1914-1918).

BOCIAT, Tiberiu-Ioan – Născut în orașul Haţeg, jud. Hunedoara, la 19 septembrie 1967.

A urmat cursurile şcolii generale şi ale Colegiului Naţional *„I.C. Brătianu*", secţia Electrotehnică, liceu pe care l-a absolvit în anul 1986, la Haţeg. Absolvent, în 1992, al Facultății de Construcții, Secţia Căi Ferate, Drumuri şi Poduri, din cadrul Universității Politehnica. În 2004 a absolvit Facultatea de Drept. După care au urmat studii postuniversitare în specialitatea Management şi Resurse Umane și, respectiv, un masterat în specializarea Controlul şi Administraţia Fiscală în Vămi.

De profesie, este inginer constructor și jurist

Din martie 2010, este coordonatorul naţional român al Punctului Comun de Contact Cenad-Kiszombor, structură independentă în subordinea nemijlocită a Inspectoratului General a Poliţiei de Frontieră Române, Direcția Afaceri Europene, Schengen şi Relaţii Internaţionale.

Din anul 2008, este coordonator local al operaţiunilor comune desfăşurate de către Agenţia Frontex la frontiera cu Serbia (Punctul Local Frontex Moraviţa) şi atestat ca instructor (trainer) Frontex pentru polițiști străini care vin să lucreze cu colegi români.

Hobby: lectura: literatura SF, istorie, geografie; turismul intern și internațional; plimbările și activitățile în natură, în special pe munte; geocaching; sport: tenis de câmp, schi.

BOJIN, Slavka – Este născută în Cenad, pe 21 mai 1959. Şcoala generală a absolvit-o în satul natal. Primele patru clase le-a studiat în limba maternă, sârbă, iar clasele V-VIII, în limba română. S-a înscris, apoi, la Liceul de Filologie-Istorie din Timişoara, secţia sârbă, iar între 1981-1985 a urmat cursurile Facultății de Filologie din cadrul Universității *„Al. I. Cuza"* din Iaşi. După obținerea licenței a fost repartizată la Târgu Mureş, în calitate de profesor de limba română. Acolo a profesat până la Revoluţia din Decembrie

1989. Ulterior, a obținut titularizarea la Școala Generală din Cenad, ca profesor de limba română, unde predă și astăzi. Între anii 2006 și ianuarie 2017 a ocupat și funcția de director școlar.

S-a căsătorit în anul 1986. Are doi fii, Marko și Dalibor, de care este foarte mândră. Are și două nepoțele pe care le adoră. Consideră că fiii și nepoțelele sunt cea mai importantă realizare și cea mai mare avere a ei.

Locuiește în Sânnicolaul Mare și face naveta la Cenad.

Iubește cântecul și dansul, îi place să citească și să călătorească. În liceu și în facultate a scris poezii, însă astăzi îi place doar să le citească.

BOLDOVICI, Gheorghe – Erou, mort în Primul Război Mondial (1914-1918).

BOLDOVICI, Luminița – A urmat cursurile Școlii Generale din Cenad. Pe 8 septembrie 1984, a părăsit Cenadul și s-a stabilit definitiv la Chicago, în Statele Unite ale Americii. Acolo a terminat liceul, în 1987, după care s-a înscris la Facultatea de Istorie - specialitatea Istorie balcanică, pe care a absolvit-o în 1991, iar profesoratul în 1993. Lucrarea de licență a avut ca subiect Revoluția română din Decembrie 1989.

BOLDOVICI, Vasile – Erou, mort în cel de-al Doilea Război Mondial (1940-1945).

BOLOGA, Cristian – Cadru universitar.

BORA, SABIN – Erou, mort în cel de-al Doilea Război Mondial (1940-1945).

BOZIANU, Dimitrie – Preot ortodox român.

BRENNER, István – Preot romano-catolic la Cenad în perioada 1894-1896.

BRICCIUS, alias Bicskei – Episcop de Cenad în perioada 1259-1275.

BULCSU, seu Basilius de Lád – Episcop de Cenad între anii 1229-1254.

BUNEI, Vasile – Erou, mort în Primul Război Mondial (1914-1918).

BURGER, Anton – S-a născut la Cenad la data de 21 februarie 1944. Fiul al lui Iosif și Anna Burger. A absolvit cursurile Școlii Generale din Cenad, iar Liceul „Nikolaus Lenau", la Timișoara. A urmat Institutul Pedagogic de trei

ani de la Timișoara, finalizat în 1967, iar apoi Institutul Pedagogic din Heidelberg, terminat în 1983. A activat în perioada 1968-1981, în calitate de profesor de limba germană la Școala Generală din Cenad, iar în perioada 1084-2008, la Școala Reală din Nagold (Germania). Este pasionat de pescuit.

BURGER, Theresia – S-a născut la Cenad la data de 8 februarie 1947, fiică a lui Johann și Magdalena Frank. A absolvit Școala Elementară la Cenad, iar Liceul Teoretic, la Sânnicolau Mare. A urmat apoi cursurile Școlii Pedagogice din Arad. A activat în calitate de educatoare la grădinița de copii din Cenad, între anii 1968-1981. După emigrarea în Germania, a lucrat tot ca educatoare, în perioada 1984-2009.

BUSIOC, Filip – Erou, mort în Primul Război Mondial (1914-1918).

CĂIMAN, Gheorghe – Învățător la școala confesională greco-catolică din Cenad (1897).

CĂLIN, Veturica (născută MARIANUȚ) – A văzut lumina zilei la Cenad, pe data de 22 august 1958, fiică a lui Ioan și Doina Marianuț. A absolvit opt clase la Școala Generală din satul natal, apoi clasele IX-XII, în perioada 1973-1977, la Liceul Teoretic „Ioan Jebelean" din Sânnicolau Mare. Între anii 1977-1981, a urmat cursurile Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului din Timișoara, specializarea Agricultură. În perioada 1981-1985, a activat în calitate de agronom, șef de laborator la Siloz Lugoj, iar între 1985 și 1990, a fost încadrată ca împuternicit al C.U.A.S.C. la I.C.A.P.P.A. Timișoara. A lucrat în calitate de învățător suplinitor cu definitivat la Școala Generală din Cenad, între anii 1991-1996, pentru ca în perioada 1997-2009 să activeze în calitate de șef de bază la Baza de Recepție Biled. Din 2009, muncește în străinătate.

„Mlădițe cenăzene” la Maratonul cântecului și dansului popular sârbesc – Arad

„Mlădițe cenăzene” la Festivalul Internațional de Folclor de la Didim (Turcia)